

Братя Грим
Обуцарят Макс

Живял някога обущар на име Макс. От сутрин до вечер той кърпел скъсани ботуши и обувки и живеел добре със спечелените пари, но по-неже имал добро сърце, раздавал пари на сираци, сиромаси и вдовици.

Един ден обущарят решил да се ожени и след като се посъветвал със свещеника, поискал ръката на една вдовица на име Резе. Тя умеела да гадае, ходела да чете молитви и да пее погребални песни при умрели. Често правела предсказания и лъжела суеверните хора. Невежите ѝ вярвали и с уважение я наричали „госпожа Резе“.

Госпожа Резе се ядосвала много, че мъжът ѝ раздава пари на бедните. Една вечер, след като той дал последния си грош на един просяк и се прибрал у дома, Резе го наругала и го изгонила от къщи.

Тръгнал Макс из града накъдето го носели краката и водели очите. Не разбрал как стигнал пределите на града. Там видял търговски керван, който се отправял на далечен път. Макс помолил водача да го вземе като конегледач. Той се съгласил и Макс се присъединил към кервана.

През цялото пътуване клетият обущар се грижел денем и нощем за животните и за спокойния сън на своя господар. Накрая керванът пристигнал в един голям град. Когато спрели на площада, Макс видял познат търговец, на когото викали Дебелия Юрген. Той бил много хитър и по-неже добре знаел колко трудолюбив и добър човек е Макс, веднага го поканил в дома си. Щом влезли вътре, Дебелия Юрген му дал нови дрехи, нагостил го богато и му предоставил най-хубавата си стая да си почине. На сутринта го завел в един от магазините си, в който се продавали дрехи, и му предложил да работи за него. Макс се съгласил. Но нали бил добър и състрадателен започнал да раздава на сираци и просяци дрехи и пари от печалбата. Така пропилял хиляда жълтици. Търговецът обаче не казал нищо, защото искал да остави Макс да задлъжне и да го превърне в свой роб.

В същото време слуховете за милостивия Макс достигнали до двореца. Царят го поканил на пищна гощавка с множество вкусни ястия и напитки. Когато Макс пристигнал в двореца, царят го посрещнал любезно, хапнали, пийнали, а после го попитал откъде идва и с какво се занимава. Макс отговорил, че е търговец. За да го изпита, царят извадил един скъп пръстен от пръста си и попитал какъв е камъкът и каква му е цената. Макс взел пръстена, стиснал го между зъбите си и счупил камъка.

– Царю, какъв е този камък? – попитал Макс. – Та той нищо не струва! Целият пръстен не е повече от хиляда жълтици. Аз имам истински брилянти и всеки един струва сто хиляди жълтици.

Царският пръстен наистина бил купен от един търговец за хиляда жълтици, така че царят веднага повярвал на Макс и започнал да крои планове как да вземе брилянтите. Посъветвал се с един от своите придворни и двамата решили, че ще бъде най-добре, ако Макс се ожени за царската дъщеря – така брилянтите щели лесно да станат царска собственост. Тогава придворният отишъл при Макс и му предал царската повеля. Обущарят се изплашил и започнал да увърта, като казал, че стоката му е още на път и е по-добре първо да пристигне и после да стане сватбата. Ала царят не искал да чака, той искал да е сигурен, че Макс ще му бъде в ръцете, когато пристигнат всичките му богатства. Наредил да вдигнат голяма сватба и Макс се оженил за принцеса Гудрун. Бедният обущар не можел да се нарадва на късмета си.

След няколко дни Макс изпратил хора да върнат дълга му на Дебелия Юрген. Мислел си, че търговецът повече няма да го търси. Но се излъгал. Ден след ден Дебелия Юрген му досаждал и го молел да го направи царски съветник. Макс му отказал, а търговецът го заплашил, че ще разкрие на царя, че Макс всъщност е беден и прост обущар. В това време царят непрекъснато разпитвал дали стоката на Макс и брилянтите не са пристигнали.

Един ден, като се престорил на много разтревожен, Макс казал на царя и на жена си:

– Много се безпокоя за стоката и хората си. Един пратеник ми съобщи, че вече са близо, но ми се иска сам да се уверя в това. Ще тръгна на път, за да ги посрещна.

Така Макс успял хитро да се измъкне, защото иначе го чакала сигурна смърт. Скоро той стигнал до края на града и поел накъдето го носели краката и водели очите. Вървял дълго и започнал да го мъчи глад, пък и бил много изморен. Не щеш ли, срещнал един орач. Седнал да си почине и го помолил за малко хляб.

– Синко – рекъл селянинът, – къщата ми е зад онази баирчинка. Ти пази воловете, а аз ще отида да ти донеса нещо за ядене.

Селянинът тръгнал, а Макс си помислил: „Защо да не поора вместо него, докато се върне“. Станал, подвикнал на воловете и поел браздата. Изведнъж ралото запряло в нещо и воловете не могли да помръднат. Макс натиснал ралото с все сили, но напразно. „Колко съм злочест – помислил си той. – Сега, като се върне селянинът, какво ще му кажа?“ Но когато се опитал да измъкне ралото от браздата, видял, че то се е запряло в парче мрамор. Разровил с ръце земята, повдигнал малко ралото и го изместил встрани. Изведнъж видял дупка, а надолу водели мраморни

стъпала. Тогава Макс решил да опита късмета си, затворил очи и тръгнал надолу по стъпалата. Когато усетил твърда земя под краката си, отворил очи. Около него било светло като ден. Учудил се откъде идва тази светлина, но като се огледал, забелязал под един свод купчина едри искрящи диаманти. После минал под свода и видял градина с множество врати около нея. Обущарят решил да влезе в една от тях, пък каквото ще да става. Влязъл той и какво да види – вътре били наредени големи сандъци, а в ключалката на всеки сандък бил пхнат ключ. Макс отворил един и онемял – той бил пълен със злато, бисери, рубини, сапфири и други скъпоценни камъни. Отворил и другите сандъци и видял, че те също са пълни със злато и скъпоценни камъни. Така било във всички стаи. Само в последната вместо сандъци имало един златен трон, украсен със скъпоценни камъни. На трона била поставена златна кутия. Макс отворил кутията – в нея имало сребърен пръстен с огромен красив изумруд. Той взел пръстена, сложил го на пръста си и за да го разгледа по-добре, го завъртял. В този миг се чул страшен тътен. Примрял от страх, Макс едва не припаднал. Минута-две седял със затворени очи и когато събрал смелост да ги отвори, отново подскочил от страх. Пред него стоял един страшен дух с кристални рога на челото.

– О, господарю мой – почтително казал духът и се поклонил, – какво е твоето желание?

– Кой си ти? – попитал Макс треперещ.

– Аз съм цар на духовете. Живея далече, далече в една планина на духовете. Имам огромна войска, мога да пренасям всичко през планини и морета и служа вярно на този, който носи пръстена.

Макс се посъвзел, помислил малко и казал:

– Издигни наред полето разкошен дворец. Искам да имам хиляда прекрасни коня и десет хиляди войници, въоръжени с копия, стрели и мечове.

– Веднага ще изпълня желанието ти, господарю! – отговорил духът, поклонил се и изчезнал.

Обущарят се изкачил по стълбите отново на земята и какво да види? Всичките му желания били изпълнени.

В това време, докато се връщал с хляб, сирене и вино, за да нахрани гладния пътник, селянинът видял на нивата си дворец и строена войска. Така се изплашил, че едва не си загубил ума. Когато все пак любопитството го накарало да влезе в двореца, той познал Макс, помислил, че е цар, и коленичил с преклонена глава. После помолил за милост, че носи толкова проста храна, ала Макс станал от трона, прегърнал го и казал:

– Добри ми човече, твоята проста храна е по-скъпа от всички скъпоценности на света, защото е дар от добро сърце. Искай от мен каквото ти дойде наум.

– Господарю – продумал селянинът, – тази орна земя принадлежи на богат рицар, на когото плащам с жито и вино, за да я обработвам, но той винаги иска повече и цялото ми семейство гладува и мръзне през зимата. Направи така, че децата ми и аз да не живеем в нужда и неволя.

Макс веднага потъркал пръстена и с помощта на духа злият рицар се появил в двореца. Като видял войската и богатствата, решил, че стои пред самия цар, и паднал на колене. Макс го попитал защо мъчи бедния селянин, но от страх той не можал и дума да изрече. Тогава Макс нарешил да му отсекаат главата и дал на селянина всичките му земи и богатства.

– Е, добри човече – казал Макс, – сега всичко е твое. Няма вече да страдаш от глад и студ. Никога обаче не забравяй какво е било преди и не измъчвай селяните, които ще работят на твоите земи. Така всички ще бъдат доволни и щастливи.

След това Макс изпратил духа да му доведе принцеса Гудрун. Дватама заживели щастливо и всички хора ги обичали и почитали, защото нямало несретник, на когото да не помагали.

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm

Сканиране и разпознаване: Анани Младенов

Публикация:

Братя Грим – Приказки

Превод – Димитър Стоев

Илюстрации – Антония Дончева

Редактор – Петя Дочева

Технически редактор – Иван Додов

Издателство – „Св.св. Кирил и Методий“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2529>]